

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be - www.onderwijsinspectie.be

VERSLAG DOORLICHTING

VBS DE ZONNEBLOEM TE WAANRODE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 13243

Instelling VBS De Zonnebloem
Oude Diestsestraat 4 - 3473 WAANRODE

Beleidsverantwoordelijke Christine HENDRICKX

Telefoonnummer 016 77 72 67

E-mail christine.hendrickx@ksdiest.be

Website www.vbw-zonnebloem.be

Bestuur VZW Onderwijsinrichtingen Voorzienigheid
Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE

Scholengemeenschap Kinderkosmos +
Demerstraat 12 - 3290 DIEST

Centrum voor leerlingenbegeleiding Vrij CLB Brabant Oost
Bekaflaan 63 - 3200 AARSCHOT

Start- en einddatum doorlichting 16/09/2024 - 19/09/2024

Inspectieteam Lieve VERHEYDEN
Hilde BOSMANS

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	6
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	7
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	9
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	9
4.2	Nederlands in de lagere afdeling	10
5	Respecteert de school de regelgeving?	12
6	Samenvatting	13
6.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	13
6.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	14
6.2.1	De onderwijsleerpraktijk	14
7	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	15
8	Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid	16

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters / leerlingen een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school. Bij de adviesbepaling heeft de onderwijsinspectie rekening gehouden met niet-beïnvloedbare contextfactoren te wijten aan de coronapandemie.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De school organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Oude Diestsestraat 4 - 3473 WAANRODE.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

**Visie en strategisch beleid
BENADERT DE
VERWACHTING**

Enkele jaren geleden updatete de school haar schoolvisie en ondertussen formuleerde zij nog enkele ermee samenhangende deelvisies, o.a. voor de zorg. Ze stemde die (deel)visie(s) in belangrijke mate af op de veranderende input en de context van de school en op de regelgeving. Desondanks mist de school een voldoende helder en scherp beeld van wat ze met haar onderwijs wil bereiken. Er is bijvoorbeeld geen duidelijke visie op goed kleuteronderwijs. Bovendien heeft de school geen volledig zicht op hoe ze haar visie wil realiseren. Ook is het meerjarenplan in mindere mate een doelgericht strategisch plan voor de belangrijkste pijlers van haar werking. Daardoor vindt de visie slechts gedeeltelijk ingang in de schoolwerking.

**Organisatiebeleid
VOLGENS DE VERWACHTING**

De school ontwikkelt en voert een beleid waarbij verbondenheid, participatie en dialoog belangrijk zijn. Op verschillende organisatorische vlakken streeft ze naar meer efficiëntie. Ze staat open voor externe vragen en verwachtingen, zoals met betrekking tot ICT. Ze moedigt expertisewerving en -deling tussen de teamleden aan. Ze werkt ook samen met vele anderen om de schoolwerking te versterken, o.a. in verband met kansarmoede binnen het gelijkeonderwijskansenbeleid. In samenwerking met de pedagogische begeleiding loopt ze een meerjarig traject over lezen. De school spant zich in om transparant en doelgericht over haar werking te communiceren met interne belanghebbenden. Ze werkt aan een laagdrempelige communicatie met de ouders.

**Onderwijskundig beleid
BENADERT DE
VERWACHTING**

De school geeft het onderwijskundig beleid vorm, maar doet dat niet altijd voldoende samenhangend. Een aantal initiatieven en acties, bv. in verband met leerlingenbegeleiding, mist een duidelijke doelgerichtheid of een helder plan van aanpak. Dat leidt ertoe dat de verwachtingen niet steeds duidelijk zijn voor alle teamleden en dat het team niet altijd komt tot eenduidige en doorleefde maatregelen en afspraken. In dat opzicht is het nog een groeikans voor de school om meer als een lerende gemeenschap te reageren op de onderwijskundige uitdagingen. Immers, ondanks grote inspanningen om de teamleden te ondersteunen, bereikt de school niet altijd het gewenste effect. In dat verband kan de school ook haar inspanningen om de implementaties tot op de vloer op te volgen, bijkomend intensifiëren.

Cyclische evaluatie van de kwaliteit VOLGENS DE VERWACHTING	De school heeft meer en meer aandacht voor de systematische evaluatie van relevante aspecten van de schoolwerking, zoals kleuterparticipatie, of - meer recent - de systematische opvolging van het welbevinden van de oudere leerlingen. De school heeft ook aandacht voor de evaluatie van de resultaten en effecten. Binnen het kleuteronderwijs vult een aantal genormeerde testen de eigen observaties aan. In de lagere afdeling staat de school voor een belangrijke beslissing in verband met genormeerde toetsen voor een aantal domeinen van Nederlands. De school monitort de vorderingen van de leerlingen in de eigen school en - in de mate van het mogelijke - in het secundair onderwijs. De school kan extra inspanningen leveren om doelgericht de vinger aan de pols te houden van de onderwijsleerpraktijk in beide afdelingen. Ook is er nog een groeimarge om relevante aspecten van veranderingsprocessen op te volgen, zoals momenteel al gebeurt voor de recent ingevoerde dagstarters.
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit BENADERT DE VERWACHTING	De school evalueert haar kwaliteit niet altijd even doelgericht op basis van kwalitatieve en kwantitatieve data. Zo maakt ze weinig of geen gebruik van de data uit het kleutervolgsysteem. Wel benut ze de resultaten van de kleuters en leerlingen op genormeerde en gevalideerde toetsen. Ze gaat echter weinig gericht op zoek naar verbanden tussen de verschillende soorten gegevens op schoolniveau. Evenmin heeft ze de gewoonte om haar evaluaties te verrijken met inzichten uit wetenschappelijke literatuur. Zo komt de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang. Wel betreft de school de expertise van relevante partners bij haar evaluaties en investeert zij ook in de datageletterdheid van een aantal teamleden.
Borgen en bijsturen BENADERT DE VERWACHTING	De school heeft tot op zekere hoogte zicht op haar sterke punten en werkpunten. Om tot een meer consequente aanpak van borgen te komen zet de school momenteel haar eerste stappen in het systeem van kwaliteitskaarten. Voor een aantal aandachtspunten, zoals een weinig effectief filteroverleg, ontwikkelt ze acties ter verbetering. Door te vertrekken van een grondige(re) analyse van de situatie kan de school de kansen op succes van de bijsturingen merkbaar vergroten.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

Onderwijs en begeleiding op maat BENADERT DE VERWACHTING	Ondanks recente bijstellingen slaagt het team er momenteel nog niet in om voor ieder kind met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. De meeste leraren leveren inspanningen om zich een zorgvuldig beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de kinderen. Voor bepaalde ontwikkelingsdomeinen realiseren zij zo nodig bijkomende beeldvorming, o.a. via genormeerde toetsen. Zij slagen er als team echter nog niet in om systematisch handelingsgericht in te spelen op de extra onderwijsbehoeften van bepaalde peuters en kleuters. Zo laten ze kansen liggen om in overleg de doelen, het onderwijsleerproces en de evaluatie af te stemmen op gericht geformuleerde extra onderwijsbehoeften. De opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen nog een werkpunt.
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren zorgen voor een veilig en verbindend klasklimaat als voorwaarde voor het leren en ontwikkelen van de peuters en kleuters. Zij ondersteunen dat leren en ontwikkelen door een aanbod dat aansluit bij de leef- en beleavingswereld van de kinderen: hun nieuwsgierigheid en verwondering worden gewekt. De leraren gaan voldoende in interactie met de kleuters. In dat verband vormt het recent gestarte boeken- en verhalenproject een interessante hefboom voor een meer bewust bekwame omgang met taalontwikkend onderwijs. De leraren ondernemen ook initiatieven om de ontwikkeltijd goed te benutten, vooral door de dagelijkse routines bewust te verrijken. Met een kritische blik op de klassikale momenten of wanneer er meer dan een kindbegeleider in de klas aanwezig is, kan die leer- en ontwikkeltijd verder gemaximaliseerd worden. Voor een aantal onderdelen van de werking, zoals de dag- en weeklijn en het keuzeproces, zijn er afspraken. Een aantal leraren lokt ook het probleemoplossend denken uit en geeft de zelfregulering kansen via open opdrachten. In dat verband kan het team - ondersteund door een gedragen visie op goed kleuteronderwijs - meer inzetten op geleidelijkheid, coherentie en graduele opbouw van de aanpak.

Materiële leef- en leeromgeving VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren beschikken over de nodige infrastructuur en ontwikkelingsmaterialen om de doelen van het gevalideerd doelenkader na te streven. De ontwikkelingsmaterialen zijn veilig en aangepast aan de basis-, leer- en ontwikkelingsbehoeften van de kleuters, maar een aantal ervan is aan vervanging toe. Ook de pictografische ondersteuning verdient in de meeste klassen een opfrissing. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Zo ook het rollend materieel op de speelplaats. Voor de integratie van het digibord in het klasgebeuren is vorming voorzien. De infrastructuur is grotendeels gerenoveerd en oogt fris. In enkele klassen is de benedenruimte wat druk, onder andere door de combinatie van zitkring, kasten en ruim wat tafels. De meer open mezzanines creëren extra speelruimte. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.
Leerlingenevaluatie BENADERT DE VERWACHTING	De observatie en evaluatie sporen met het aanbod, maar nog niet met het gevalideerd doelenkader. Gezien de aard van het (momenteel dubbele) systeem is een transparante, betrouwbare, faire en brede evaluatie nog niet gegarandeerd. De leraren vullen de observaties aan met enkele genormeerde toetsen. Ook integreren zij de huidige observaties en evaluaties zo goed mogelijk in het onderwijsleerproces. Dat geldt vooral de vaststellingen op kindniveau. Een overzicht van de data op klas- en schoolniveau is niet beschikbaar.

4.2 Nederlands in de lagere afdeling

Onderwijs en begeleiding op maat BENADERT DE VERWACHTING	De leraren laten kansen liggen om voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. Het is een aandachtspunt om ook productieve vaardigheden (schrijven en spreken) nauwkeuriger in kaart te brengen. Met uitzondering van de anderstalige nieuwkomers hebben de leraren in mindere mate een planmatige aanpak voor leerlingen in de verhoogde zorg. Voor die leerlingen laten zij kansen liggen om in overleg de doelen en het onderwijsleerproces op de behoeften af te stemmen. Zo is onder meer een onderbouwde aanpak voor leerlingen met een achterstand voor technisch lezen een werkpunt. De opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen eveneens een werkpunt.
---	---

Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren ondersteunen het leren en ontwikkelen. Ze zorgen voor een geleidelijke aanpak door geregeld voorkennis te activeren, de leerdoelen op een voor de leerlingen begrijpelijke manier te verwoorden en de succescriteria te expliciteren. Ze benutten geregeld de interesses van de leerlingen en besteden aandacht aan horizontaal samenhangende inhoud en contexten. Bijkomende afspraken kunnen de gelijkgerichte aanpak van het activerend en taalontwikkellend onderwijs versterken. Zo is de doelgerichtheid waarmee sommige leraren werk- en groeperingsvormen selecteren die leerlingen aanzetten tot samenwerken, wisselend. Daardoor gaan er in die klassen kansen voor taalproductie en interactie verloren. Momenteel loopt het team een traject om de kwaliteit van het leesonderwijs te optimaliseren en streeft het ernaar om de didactische principes voor een krachtig en effectief leesonderwijs in het onderwijs te integreren. Binnen de beoogde leesbevorderingsaanpak bouwen alle leraren structureel ruimte in voor initiatieven zoals kwartierlezen. Verder besteden de leraren aandacht aan metacognitieve vaardigheden en bieden zij voor de meeste domeinen taalstrategieën aan. Een goed klasmanagement maximaliseert de tijd om te leren.
Materiële leef- en leeromgeving VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de (individuele) onderwijsbehoeften van alle leerlingen. Het team investeerde in de integratie van multimedia. De schoolprioriteit ‘Wil jij betere lezers?’ zet onder meer in op de integratie van boeken, lezen en leesplezier in de klassen. Het is nog een uitdaging om de boekenhoek in alle klassen uitnodigend te maken en er een voldoende grote variatie van leesaanbod aan te bieden. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.
Leerlingenevaluatie BENADERT DE VERWACHTING	De observatie en evaluatie sporen gedeeltelijk met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. Binnen de onderwijsleerpraktijk gaat er in mindere mate doelgerichte aandacht naar de productieve vaardigheden. Dat weerspiegelt zich in de evaluatiepraktijk. Voor die vaardigheden is de beeldvorming op leerling- en klasniveau minder scherp en de brede en verhoogde zorg veeleer impliciet. Ook ontbreken er afspraken over de selectie en de graduele opbouw van beoordelingscriteria die afgestemd zijn op het gevalideerd doelenkader. Daardoor laten de leraren kansen liggen om te komen tot een transparante en betrouwbare evaluatie. De leraren stemmen evaluatievormen af op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

5 **Respecteert de school de regelgeving?**

De school moet zich engageren om aan volgende inbreuken op de regelgeving te werken:

- Het kwaliteitsvol ondersteunen van het geboden onderwijs.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 4, §1

6 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

6.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?

Visie en strategisch beleid	◆
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	◆
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	●
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	◆
Borgen en bijsturen	◆

6.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

6.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	Nederlands in de lagere afdeling
Onderwijs en begeleiding op maat	♦	♦
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	●	●
Materiële leef- en leeromgeving	●	●
Leerlingenevaluatie	♦	♦

7 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES waarbij het bestuur zich moet engageren om aan de hieronder vermelde tekorten te werken.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor Nederlands in de lagere afdeling.

- De tekorten wegwerken met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
- De tekorten wegwerken met betrekking tot de regelgeving.

8 Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid

De onderwijsinspectie formuleert over de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid de volgende uitspraken.

- Uitspraak over de leerlingenbegeleiding: POSITIEF MET WERKPUNTEN
- Uitspraak over het gelijke onderwijskansenbeleid: POSITIEF